צבי טל, העולם הזה

רותי לויאב
בלי טובות

לחלוטין שחופש־הביטוי שלהם, בעניין זה, דומה לחופש השייט של הקרפיון בבריכת־הדגים.

אבל רווקא המיגבלות הברורות, החד־משמעיות, הניצבות לפני בסחנה כגדר־תייל בתחום הכיסוי הצבאי, יצרו לו, במרוצת השנים, הזדמנויות־פעולה ומרחבי־מחייה נדירים ברוב שיטחי הכיסוי האחרים.

בסחנה השכיל, בדרך כלל, לנצל את העצמאות הכלכלית המוחלטת שלו, את המאגרים המתחדשים־מאליהם של כוחות צעירים (חיילי חובה וצבא־קבע), ואת כישוריהם הבלתי־מבוטלים של עיתונאים המשתרתם בו כאזרחים־עובדי־צה"ל, כדי להוכיח שהוא אינו נופל מעיתונים אחרים, ובמיקרים רבים עולה עליהם.

בסחנה, למשל, הוא אחד משני העיתונים היחידים במדינת ישראל, שיעזו לחשוף את שמותיהם של מפעלי־תעשייה, העושים שימוש בחומרים־משמרים ובצבעי־מאכל כימיים. הוא אינו חושש מניקמת־האינטשים שלהם.

בסחנה הוא העיתון היחידי במדינת ישראל, שמחלקת־המודעות שלו ממוקמת במרחק של 10 קילומטרים מבנייני־המערכת.

ובסחנה הוא השבועון היחידי במדינת ישראל, שהמנכ"ל אינו מסתובב בין חדרי העריכה והגראפיקה שלו לפני שהוא יורד לדפוס.

פשוט מפני שאין לו מנכ"ל.

★ ★ ★

רותי לויאב, העורכת־בפועל החדשה של בסחנה, שהחליפה לא מכבר את בונה תירוש (מהשבוע שעבר — עורך השבועון ראש 1), היא הוכחה נוספת לתיאוריה שלי שבסחנה הוא עיתון חופשי.

לויאב, עיתונאית־עובדת־צה"ל (יש דבר כזה) לא נבחרה לתפקידה החדש בגלל השכלתה הצבאית המופלגת; תפישת־העולם הביטחונית שלה, היצוקה כפלדה; השקפותיה הפוליטיות הלאומיות או קישרי־המשפחה שלה עם סגן־הרמטכ"ל.

המקסימום שאפשר לומר על לויאב, בתחום השיקולים שאינם ממין העניין, הוא שקסמיה האישיים בוודאי לא היוו גורם שלילי בהחלטה למנות אותה.

אבל בכל מיקרה, הקסמים האלה יכלו להוות רק גורם שולי להחלטה. הגורם העיקרי נעוץ בעובדה שלויאב היא פשוט עורכת טובה.

★ ★ ★

יש מעט מאוד עיתונים בישראל שהיו בוחרים לעצמם עורך חדש לפי מערכת־שיקולים כזאת. מקטרגים ממחנה הכרוב הלאומי יכולים לטעון, שבחירתה של לויאב היא עדות לחוסר־העניין, שצה"ל ומישרד־הביטחון מגלים בעיתון הדגל שלהם. סניגורים יטענו לעומתם, שצה"ל דווקא נוהג בתבונה: רק עיתון צה"לי, שתכניו הכלליים מגוונים, חופשיים, קריאים ומלוטשים, יכול לשווק בין עמודיו גם את המסר הצבאי, שהוא חפץ למכור לקוראיו.

אני מעדיף את האפשרות השנייה.

מוסף

יונה בגין

עזרא סרנגסקי, העולם הזה

בגין
אברושמי כמעט הודה

חיים שיבי (7 ימים, מוסף ידיעות אחרונות, 30.6.89) הלך לראיין את יונה אברושמי, מטיל הרימון שרצח את אמיל גרינצוויג, המרצה מאסר עולם בכלא רמלה.

שיבי הלך לראיין אתונות וכמעט מצא סיפור־מלוכה.

כמעט, מפני ששיבי החמיץ את הסיפור האמיתי. הוא חג סביבו במעגלים, נגע־לא־נגע, אחז והירפה. הנה דוגמה:

שיבי: "אתה שונא את האנשים משלום עכשיו?"

אברשמי: "לא שונא. אין לי שינאה. במדינה שלנו אנשים מושפעים הרבה מההנהגה. כמו שאני הושפעתי, גם אחרים יכולים להיות מושפעים."

דוגמה מס' 2:

שיבי: "... זה כל מה שיש לך להגיד?"

אברשמי: "כן. אומרים שהיתה אז מערכת שלמה, שהשפיעה על האנשים, וזה נכון. אני הושפעתי. אומרים שהייתי בורג קטן. אם זה כך, למה אני כאן, וכל האחריות עליי?"

שתי התשובות של אברושמי זועקות לשאלות־המשך. שתיהן מבקשות ליבון, פירוט, הבהרות.

אברושמי רומז, מתפתל, מתקרב לאמת. הוא רוצה להבהיר איך זה קרה לו. הוא מבקש לנקוב בשמות המסיתים. הוא אומר "הנהגה", והוא אומר "מערכת שלמה".

אבל שיבי לא עוזר לו להמשיך.

אילו טרח עוד קצת, אברושמי היה מספר לו איך שמע את המסית מרחוב צמח צווח בכיכרות הערים. איך דיברי־ההסתה חדרו לו לתוך הלב.

איך קלגס המילים המתלהם הצית לו את הפתיל. איך אדם אחד, מסוכן לציבור ולעצמו, כמעט חיסל בהבל־פה מדינה שלמה.

לא "הנהגה". מנחם בגין.

חיים שיבי הוא עיתונאי ותיק, מנוסה, בעל רקורד בלתי־מבוטל של הישגים מיקצועיים. הוא לא יכול להחמיץ סיפור כזה בטעות.

וזה משאיר רק שתי אפשרויות.

או ששיבי לא רצה לשמוע יותר — או שידיעות אחרונות לא נתן לו לכתוב.

אתיקה

הקו השחור

מיקי מלץ (העיר, יום ו' 30.6.89) מדווחת אודות רשמיה מליל־עלטה רב־מעללים בממלכת הגראפיטי של תל־אביב.

מלץ יצאה למיבצע העיתונאי שלה בחברת צמד־עבריינים מטורלל למחצה, מצויד באוטוביאוקי לבן ובתרסיס־ספריי שחור.

המטרה: ללכלך את העיר.

התירוץ: מחאה.

האוייב: מישטרה.

★ ★ ★

אילו הסתפקה מלץ בנסיעה לילית עם כנופיית הדבילים הזאת, המורחת את ביטויי תיסכולה בכל קרן־רחוב, הייתי שואל אותה אם הצטרפותה למסע אינה מהווה עידוד ותמריץ לדבר־עבירה. מיקי מלץ הייתה יכולה לענות, שהעיר אינו מוסד חינוכי. הוא עיתון שצריך לתעד מציאות, הוויות ועובדות.

★ ★ ★

אבל מלץ לא הסתפקה בנסיעה־לדבר־עבירה. היא שיתפה פעולה.

"התפקיד שלי", היא כותבת בהעיר, "הוא לעמוד על המישמר, ואם מכונית או הולך־רגל מתקרבים, לעשות פסססט."

מלץ מילאה את תפקידה באמונה.

בעלי הספריי השחור ניצלו מלילה ב־תחנת־המישטרה.

והעיר שוב עבר את הקו האדום.

ירוסס הגראפיטי

העיר
שותף לדבר עבירה